ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆ

ಸವಿತಾ ಆರ್. ಸ್ವಾಮಿ
ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ, ಪಟೇಲ್ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಕರಿಯಮ್ಮನ ಅಗ್ರಹಾರ, ಬೆಳ್ಳಂದೂರ್ ಪೋಸ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18776017

ABSTRACT:

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಮಾನವನ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇವು ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದು ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಮಾನವ, ಅವನ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕ ಪುರಾವೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವು ಆಗಿದೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಮನೋರಂಜನೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ವರ್ಗದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನವು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪೀಳಿಗೆಗೆ ರವಾನಿಸಲಾದ ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಅಥವಾ ಕಥೆಗಳು. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಜೀವನಶೈಲಿಗಳು, ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಓದುವ ಮೂಲಕ ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಲಿಯಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು.

ಜಾನಪದವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಥೆಗಳು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಚಲಿಸುವಾಗ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಒಂದೇ ಕಥೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವು. ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಒಂದು ಜಾತಿಯಾಗಿ ಮಾನವರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ನಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಳಿವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ, ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ), ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅದರ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು.

ಪುರಾಣಗಳಂತೆ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳು ಜಾನಪದದ ಒಂದು ರೂಪ. ಹೀಗಾಗಿ, ನಾವು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪುರಾಣಗಳಂತೆ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

KEYWORDS:

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ವರ್ಗೀಕರಣ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, ಬಹುತ್ವ, ಆನ್ವಯಿಕ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ.

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ:

ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಜಾನಪದದ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಜಾನಪದವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಜನರ ಗುಂಪಿನ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಭಾರತೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವರ್ಗೀಕರಣವು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಒಂದು ವರ್ಗೀಕರಣವು ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದರೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನಾವು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ, ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಗೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಲೇಖನ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಳಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಇದೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕೂಡ. ಇಂಥ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಸಾವಿರ ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ, ಭೌತವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾಳಿಯಿಂದ ನೆಲಕಚ್ಚಿ ಕುಳಿತಿವೆ. ಇಂಥ ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವೇ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಆಧುನಿಕತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕತೆಯೂ ಇದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಕಥೆ, ಕಥನಗೀತೆ, ಬಯಲಾಟ, ಪುರಾಣ, ಕಾವ್ಯ, ಹೆಣ್ಣು, ಆಹಾರ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಬಳ್ಳಿ "ಬಡಗ' ಜನರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಳನೆಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇವುಗಳ ಸಮಕಾಲೀನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಜೊತೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇವು ಆಧುನಿಕವಾಗಿ, ಈ ಲೇಖನಗಳು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಚಿಂತನೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಏಕಸೂತ್ರದಡಿ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಹುತ್ವವನ್ನು ಇವು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಿವೆ.

ಅನೇಕ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಸರಳತೆ, ಆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ದೈವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಭಕ್ತಿ, ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವನ್ನೇ ತೆರೆದು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ನಾವು ನೋಡಿದಾಗಲೂ, ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗಲೂ, ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾವು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೀತಿ, ನಿಯಮ, ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರಗಳು ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು:

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಇವೆ. ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜೀವನದ, ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ಚಿತ್ತಾರವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ವಿಶೇಷತೆಗಳು:

- ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.
- ಇವು ಬಹುತೇಕ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವಾಚಿಕವಾಗಿ (ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ) ಹರಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಕಥೆಗಳು ಕಾಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಪದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ನೈತಿಕ ಪಾಠ ಅಥವಾ ಜೀವನದ ಪಾಠ ಇರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ.
- ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು

ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗಳು:

1. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳು: ದೇವರುಗಳು, ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಥೆಗಳು.
2. ಪ್ರೇಮ ಕಥೆಗಳು: ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇಮ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಥೆಗಳು.
3. ಪ್ರಬೋಧನಾತ್ಮಕ ಕಥೆಗಳು: ಬದುಕಿನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಉಪದೇಶ ಭರಿತ ಕಥೆಗಳು.
4. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯ ಕಥೆಗಳು: ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಡುವಣ ಉಲ್ಲಾಸ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಕಥೆಗಳು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ:

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ತಾಂಡವ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಭರತನಾಟ್ಯ, ಗೊಂಬೆ ಆಟ ಮುಂತಾದ ಹಳೆಯ ಕಲಾರೂಪಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಸುಗೆಗಳನ್ನು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವಾಳ. ಇವು ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಇವು ಜನರ ಚಿಂತನೆ, ನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದರ್ಪಣ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ಗೋವಿನ ಹಾಡಿನ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯವೇ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯನ್ನೇ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ.

ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಜನಪದ ಕಥನಗೀತೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೂ ನಾನು ಈ ಗೀತೆಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಥನಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನೋವು, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಜನತೆಯ ನಂಬಿಕೆ, ಸಮಾಜದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಗುಣ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ.

1. ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ
2. ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಕಥೆ

1. ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ

ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ ಕಥನಗೀತೆ ವಸ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆತ್ಮತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತ್ಯಾಗದ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಆ ಆಚರಣೆಗೆ ಹಿಂಬಾಗಿ ನೀಡುವ ತ್ಯಾಗದ ಹಿಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆ. ಆ ನಂಬಿಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಕಟದ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಏನು ಮಾಡಲಾಗದೆ ಜೀವನವನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಕಾರಣ ನಂಬಿಕೆ. ಅಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ಸಿದ್ಧವಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಫಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೋವು ಸಮಾಜದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅವರು ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಕೆರೆಗೆ ಹಾರವಾದರೆ ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗ ಒಂದೇ ಆದರು ಸಮಾಜದ ಉಳಿದ ಸಮುದಾಯದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ.

ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದು ಈ ಒಂದು ಅಂಶ ಎಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅಪ್ಪ ಸತ್ತಾಗ ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರದ್ಧಾವಿಧಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆಗೆ ಹಾರವಾಗುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಪುಣ್ಯದ ಕಾರ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಹತೆ ಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕ ಸೊಸೆ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಹಿರಿ ಸೊಸೆ ಇದ್ದಾಳೆ, ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಮಷ್ಟಿಯ ಮೌಲ್ಯದ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ನೀರು ಅವಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ತನ್ನೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಭಾಗೀರಥಿ ಕೆರೆಗೆ ಹಾರವಾಗಿ ಕೆರೆಗೆ ನೀರು ಬರುವಂತ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದಳು ಎಂಬ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕವಿ ಗೀತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗೀತೆ ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಈ ಜನಪದ ಕವಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ಸೊಸಿ ಬಾರವ್ವ ನೀನರೆ ಜಳಕ ಮಾಡು
ಸಣ್ಣ ಸೊಸಿ ಭಾಗಿರತಿ ಜಳಕನು ಮಾಡ್ಯಾಳು
ಜಳಕನ ಮಾಡ್ಯಾಳು ಸಿಂಗಾರ ಸಿಂಬಿ ಮಾಡ್ಯಾಳು
ಬಂಗಾರದ ಬುಟ್ಟಿ ತುಂಬ್ಯಾಳು ಸಿಂಗಾರ ಸಿಂಬಿ ಮಾಡ್ಯಾಳು
ಸಿಂಗಾರದ ಸಿಂಬಿ ಮಾಡ್ಯಾಳು ಮುಂದ ಮುಂದ ಹೊಂಟಾಳು
ಮುಂದ ಮುಂದ ಭಾಗಿರತಿ ಹಿಂದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ!

ಬರುಡಾಗಿ ಒಣಗಿದ್ದ ಕೆರೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಆಯಿತು, ನೈವೇದ್ಯ ಆಯ್ತು,

ಊಟವಾಯಿತು, ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಹೊರಟು ಬರುವಾಗ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಬಂಗಾರದ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಎಲ್ಲರು ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಂಗವ್ವ ನೀ ಹೋಗು, ಗೌರವ ನೀ ಹೋಗು ಮುಂತಾದ ಒಬ್ಬ ಸೊಸೆಗೂ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈ ದಿನ ಸೊಸೆರೆಲ್ಲ ಜಳಕವನ್ನು ಒಲ್ಲೇ ಎಂದಂತೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಲ್ಲೆ ಎಂದರು. ಧೀರೆಯಾದ ಕುಲಪಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಗಂಗವ್ವ ಮೃದುವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಬಲಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ನಯವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತ್ತು.

2. ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಕಥೆ

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಪದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಕನ್ನಡ ಕುಲದೈವದ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಸಂಗ್ರಹವೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಬಲ್ಲವು ಎಂಬುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಗೋವಿನ ಹಾಡಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಗೋವಿನ ಹಾಡಿನಿಂದ ಪೂರ್ವಜರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಗೀತೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ಜಾನಪದ ಗೀತೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಹೃದಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಾವು ತೀರ ಹೊಸತು ಆದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಕವಿತೆಯನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನೇರವಾದ ಮಾತು ಜನಪದ ಸರಳ ಶೈಲಿ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಾಣಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಇತ್ಯಾದಿ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ನೇರ ನೀತಿ ಸಂದೇಶವೆಂದು ತೋರುವ ಆ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಗೋವಿನ ಹಾಡು.

ಒಂದು ಸರಳ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಚಣ ಹಸುವಾಗಿ, ಮರುಚಣ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಈ ಕವನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮನ್ನು ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮದ ರಹಸ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಕವಿತೆ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋರಾಟದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ ಅಡಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮ ಚಿಂತಕರು ತಾತ್ವಿಕ ಈ ದುಷ್ಟತನ, ಕೇಡು, ಪಾಪದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂಲ ದ್ರವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಪವನ್ನು ಮೌಲಿಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು ಇರುವರು. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಜೀವನ ಅಹಂತೆಯಲ್ಲಿ ಆಭಾಸ ವಿಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಲೋಕ ಚರಿತ ಮೂಲಕ ಬದುಕನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಕಾವ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರುವ ಕೇಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಗಳಷ್ಟು ಅಲ್ಲ, ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕೆಡು, ಪಾಪ, ಹಿಂಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಸತತವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಬೇಕಾದದ್ದು ಹಿಂಸೆಯಿಂದಲೇ ಎಂಬುದು ದೊಡ್ಡವರ ಆಗ್ರಹಗಳ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬದಲು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲುವ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವ ಕುಲವು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಆಕರ್ಷಿಕವಾಗಿ ತುಡಿದಿದೆ. ಮನುಕುಲದ ಐತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ಕಾವ್ಯ, ಕಲೆಗಳು ಅಂತ ಕನಸಿನ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಶಾರ್ದೂಲ, ಜೊತೆಗೆ ಹುಲ್ಲು, ಹಸು, ಕರುಗಳು, ಒಡನಾಡಿರುವ ಋಷಿ ಮುನಿ, ಸಂತ, ಪ್ರವಾದಿಗಳ ತಪೋವನ, ಪವಿತ್ರ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಾವ್ಯ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ.

ಪರಂಪರೆ ಆದರ್ಶ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ನಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರಬಹುದು ಅಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಲ ದೇಶವು ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯು ಕೇಡಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಪಶುಪಾಲನೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಹೌದು. ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘ್ರವು ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆ ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಒಡಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಮೆ ಆಗಿದೆ. ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಅಡವಿ ಬದಿಗೆ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದ ನೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೀರು, ಗಿಡ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ನೇರ ಸಂಬಂಧದ ಜಡ ನಿಶ್ಚಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ನೆಮ್ಮದಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲೇ ಕೆಳಗೆ ಕಿಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವುದೆಂದರೆ ಪರಂಪರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಆಘಾತವೇ. ದೈವ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯ ಅಂಶಗಳು ಯಾಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡವು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಘೋರ ಮತ್ತು ಕೇಡುಗಳು ನಾಶವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಸಂಕೇತವಿರಬಹುದು.

ಹುಲಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರ ಅಲ್ಪತೆಗೆ ಅದೇ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಎನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದಕ್ಕ ನೀನು
ನಿನ್ನ ತಿಂದು ನಾನೇನು ಪಡುವೆನು
ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವ ಬಿಡುವೇನು

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ,

ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಸೇರಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕು ನೋಡಿ
ಹಾರ್ಯಾ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಯಾವುದೊಂದು ಜೀವಿಯು ಪ್ರಾಣ ತತ್ವದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಆಮೇಲೆ ಅದು ಕೇವಲ ಕೇಡು ಹಿಂಸೆಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗೋವಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳೆಲ್ಲ ಚದುರಿ ಓಡಿಹೋದರೆ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಎಂಬ ಹಸು ತನಗಿರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದರ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಬಾರದು ಎಂದಿದ್ದೇ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಸತ್ಯದಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ನೀತಿ, ಅದರ ನಡಾವಳಿ, ಮೌಲ್ಯ, ಪರಂಪರೆ ಕಂಡಿರುವಂತ ಆದರ್ಶ, ಸತ್ಯ. ಕ್ರೌರ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾವು ಪ್ರಾಣದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಾರದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ಅದನ್ನೇ ಗೋವು ಸತ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೋವಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಮೌಲ್ಯ ತತ್ವಗಳು, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಿಂತನೆಗಳು ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಕಥೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ನೀತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದ ಒಂದು ಜೀವ ಅದೆಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿರಲಿ ಅದು ತನ್ನ ಕ್ರೂರತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾನವೀಯತೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವುದನ್ನು ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವದ ಆಳವಾದ ಅರಿವೊಂದನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿರುವ ಗೋವಿನ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಆಸ್ತಿಕ ಮನಸ್ಸು ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಕೇವಲ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಸತ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಮನುಷ್ಯ ಭೇದವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸದೆ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣಬಲ್ಲಂತ ಮನಸ್ಸು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಮಾನವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೇ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನಪದ ವರ್ಗದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಮಹತ್ವದ ಮಾನವ ಕುಲಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದು ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಶಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಜಾನಪದ ಎಂಬುವುದು ವ್ಯಾಪಕವಾದದ್ದು ಜೊತೆಗೆ ವಿಶ್ವ ಮೌಖಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ನಿರಂತರ ಅಧ್ಯಯನ

ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನನ್ನ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜನಪದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಬ್ಬಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕ ಕಥೆ ಹೇಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಮೂಲಕ, ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಸಿ.ಬಿ., (2008), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಐರಿಸ್ ಪ್ರಕಾಶನ.
2. ಶಿವರಾಮು ಕಾಡನಕುಪ್ಪೆ, (2003), ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
3. ರವಿಕುಮಾರ್ ನ. (ಸಂ), (2005), ಆಯ್ದ ವಿಮರ್ಶೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಧರಣಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.